

2005. április 17-én a humuszolás ellenőrzésekor a 139. sz. lelőhelytől K-re cserepeket és objektumokat találtunk. Április 19. és május 12. között végeztük a megelőző feltárást a 139/a lelőhelyen. Ezt egy mélyebb rész választja el a 139. sz. É-D-i homokos platójától. Itt indul egy újabb alacsony dombhát. Az előkerült császárkori teleprészlet túlnyúlik a nyomvonalon, az épp a szélét érinti. Összesen 25 császárkori gödröt és egy kence-maradványt bontottunk ki és dokumentáltunk. A feltárt terület 200 m².

A leletanyag a Jósa András Múzeumba került.

ISTVÁNOVITS ESZTER – GERGELY BALÁZS

281. Nyíregyháza-Császárszállás, Lucerna

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ő, Sza

2005. március 22. és április 14. között megelőző régészeti feltárást végeztünk az M3 autópálya 140. sz. lelőhelyén. A 2002. és 2003. évi terepbejárás során kevés őskorinak tűnő cserepet találtunk az É-D-i irányú, jó fekete földű magaslaton. A feltárást során 56 objektumot bontottunk ki főleg a nyomvonal É-i felén. Közülük 14 leletanyag nélküli, 1 természetes képződmény, 1 őskori, 26 császárkori volt.

A 26 császárkori objektum 1 kivételével mind gödör. Külön figyelmet érdemel a 23. sz. objektum, amelyet ipari létesítményként értelmeztünk. Az objektum lekerekített négyszög alakú, méretei 300×305 cm, mélysége 23–30 cm a humuszolás szintjétől mérve. Az objektumban három átégett foltot (tűzhely?), illetve egy kisebb gödröt tártunk fel, mely a tüzelőhelyek kiszolgáló gödre lehetett. Ezek közvetlen közelében, és a kiszolgáló gödörben jól iszapolt szürke és téglaszínű, ill. kézzel formált kerámiát, valamint kerámia- és fémsalakot és egy kisebb meghatározhatatlan vastárgyat találtunk.

A gödrök általában ovális foltként jelentkeztek, betöltésük szürkésbarna, rézsútosan szűkültek, átlagos méretük 160×190 cm, mélységük 40–50 cm között váltakozott. A többi császárkorba keltezhető objektumban kézzel formált és korongolt szürke kerámia és állatcsont volt.

Munkatárs: Almássy Katalin régész.

KÁDAS ZOLTÁN – MARTA, LIVIU – SANA, DANIEL

282. Nyíregyháza-Császárszállás, Vasútállomástól Nyugatra (Butyka)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, LT, Sza, Á

Az M3 autópálya építéséhez kapcsolódó 4. sz. út korrekciójára eső 137. sz. lelőhelyen 2005. március közepe és augusztus 19. között végeztük a megelőző feltárást, összesen 27 762 m²-en.

A lelőhely több egységre oszlik, szinte folyamatosan végighúzódik rajta egy többrétegű császárkori település, amelynek a legsűrűbb része a feltárt terület É-i felén emelkedő magas dombon fekszik. Ehhez kapcsolódik egy 4 sírből álló császárkori „temető”. Ugyanitt egy késő bronzkori település is volt, ill. egy szórványos Ár-

pád-kori telep. A dombtól D-re lévő mély részen valószínűleg karámok körárkait találtuk meg és szórványosan néhány gödröt. Ettől D-re újabb, de alacsonyabb hát emelkedett, amelyen mindkét korszak további teleprészei kerültek elő egy kelta temető és egy igen szórványos kora bronzkori település kíséretében. Előkerült egy kora bronzkori és két bronzkori sír is. A gödrök közül 19 őskori, 10 kora bronzkori, 60 bronzkori, 8 késő bronzkori, 1 vaskori, 1174 császárkori, 12 Árpád-kori, 349 kérdéses korú. Nyolc császárkori, 1 kora népvándorlás kori és 5 kérdéses korú ház mellett 7 császárkori tűzhelyet, 4 őskori, 12 kérdéses korú és 3 recens árkot is kibontottunk.

A 43 síros kelta temetőrészlet sírjait a nyomvonal mellett lévő őskori kurgán (Jósa András Kurva-halomként emlegeti) D-i és K-i részébe ásták. A vegyes rítusú temető nagy részét feltártuk. Kora az üvegkarperecek, a bronz női övláncok, a négytagú bokaperecek és a vitézkötéses fibulák alapján LTC1.

A császárkori telepen belül az anyag feldolgozása után valószínűleg több kronológiai fázis különíthető majd el. Fontos támpontot szolgáltat ehhez a terület legmagasabb részén szuperpozícióban lévő házak és gödrök anyaga. Szembetűnő a tárolóvermek nagy mérete és a házak párhuzamos, mintegy „utca jellegű” elrendezése. A leletanyagból kiemelhetők a terra sigillata töredékek, néhány bepecsételt kerámia, egy kétsoros csontfésű és az egy bizonyos zónára koncentrálódó vassalak, mely műhelyt is jelezhet.

A leletanyag a Jósa András Múzeumba került.

Munkatársak: Babolcsi Andrea, Sanda Crişan-Bâcuet, Dan Crişan-Bâcuet, Istvánovits Eszter, Kádas Zoltán régészek; Beleznai Gabriella, Gábor Tamás, Király József, Kiss László, Svéda Csaba rajzoló; Bakos János, Bocz Péter technikusok; Mester Andrea gyűjteménykezelő; Berendi Erzsébet archaeozoológus.

ALMÁSSY KATALIN – BEJINARIU, IOAN –

GINDELE RÓBERT – JAKAB ATTILA – MARTA, LIVIU –

MATEI, ALEXANDRU – NAGY MÁRTA – POP, HOREA

283. Nyíregyháza-Felsősim, Gyebrás-tanyától DK-re

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Sza, Á

Az M3 autópálya 217. sz. lelőhelye a 161. sz. közvetlen szomszédságában található, attól K-re fekvő alacsony hátton húzódik. Keleti vége már egészen mély részen van. Terepbejárásakor nem találtunk itt régészeti anyagot, a humuszolás során kerültek elő az objektumok. 2005. szeptember 26. és november 18. között végeztük el a megelőző feltárást.

Összesen 274 császárkori és Árpád-kori objektumot tártunk fel. A laza szerkezetű települések mindkét irányban túlnyúltak a nyomvonalon. 134 objektumot – leletanyag híján – nem sikerült keltezni.

A császárkorra keltezhető 78 objektum (1 ház, 2 árok, 74 gödör és 1 sír). A ház lekerekített négyzet alakú, méretei 310×240 cm, mélysége 25 cm. Északkeleti részében égésnyomok voltak, itt lehetett benne egy tűz-

